

**ZADANIA I ETAPU OGÓLNOUKRAIŃSKIEJ OLIMPIADY
JĘZYKA POLSKIEGO I LITERATURY
KLASA 11**

Czas trwania: 120 хвилин

Maksymalna liczba punktów: 100

CZĘŚĆ I: LEKSYKALNO-GRAMATYCZNA

ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO (15 punktów)

Zadanie 1. Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj zadania poniżej (1–5). Zaznacz poprawną odpowiedź: A, B, C lub D. – 10 pkt.

Tekst: Sztuczna inteligencja w muzeach – nowy kurator czy zagrożenie dla tradycji?

Wprowadzenie sztucznej inteligencji (AI) do przestrzeni muzealnych dawno przestało być ciekawostką technologiczną, a stało się palącym zagadnieniem debaty publicznej. Tradycyjne muzea, dotychczas kojarzone z ciszą, refleksją i statyczną ekspozycją eksponatów, stają się poligonem doświadczalnym dla algorytmów uczenia maszynowego. Wirtualni przewodnicy z syntetycznym głosem, rekonstrukcje zniszczonych płócien za pomocą sieci neuronowych czy spersonalizowane ścieżki zwiedzania generowane na podstawie mimiki twarzy zwiedzającego – to wszystko redefiniuje pojęcie obcowania ze sztuką.

Entuzjaści rozwiązań opartych na AI argumentują, że technologia ta demokratyzuje dostęp do dziedzictwa kulturowego, przyciągając młodsze pokolenia, które na co dzień żyją w symbiozie z cyfrowym światem. Algorytmy potrafią wyłapać subtelne powiązania między dziełami różnych epok, na które ludzki kurator musiałby poświęcić lata badań.

Sceptycy podnoszą jednak głos przeciwko redukcji sztuki do algorytmicznych statystyk. Zwracają uwagę na to, że prawdziwe spotkanie z dziełem sztuki wymaga unikalnej, ludzkiej aury, której nie da się zasymulować za pomocą pikseli. Istnieje obawa, że automatyzacja spłyci doświadczenie estetyczne, zamieniając refleksję w konsumpcję fast-foodowej rozrywki. Pytanie, przed którym stają współczesne instytucje, nie brzmi już czy wpuszczać AI do muzeum, lecz *jak* wyznaczyć granice, by technologia służyła człowiekowi, a nie go zastępowała.

Zadania do tekstu:

1. Główną tezą tekstu jest:
 - A) Konieczność natychmiastowego zamknięcia tradycyjnych muzeów na rzecz wirtualnych platform.
 - B) Dylemat związany z wdrażaniem sztucznej inteligencji w muzeach i zmiana sposobu obcowania ze sztuką.
 - C) Całkowita bezużyteczność algorytmów w badaniach nad historycznym dziedzictwem kulturowym.
 - D) Sposób na to, jak całkowicie zastąpić ludzkich kuratorów syntetycznymi botami.
2. W jaki sposób zwolennicy AI postrzegają jej rolę w kulturze?
 - A) Uważają, że technologia odstrasza młodzież od tradycyjnych wystaw.
 - B) Podkreślają, że AI potrafi dostrzec ukryte powiązania między dziełami i przyciąga młodsze pokolenia.

- C) Twierdzą, że algorytmy całkowicie wyeliminują potrzebę istnienia fizycznych muzeów.
 D) Uważają, że technologia pozwala obniżyć koszty biletów wstępu.
3. Jakie zagrożenie według sceptyków niesie za sobą automatyzacja sztuki?
 A) Zwiększenie cen biletów dla zwiedzających.
 B) Utratę unikalnej ludzkiej aury dzieła i spłylenie doznań estetycznych.
 C) Trwałe zniszczenie bezcennych płócien przez wadliwe systemy.
 D) Ograniczenie liczby odwiedzających z powodów technicznych.
4. Co oznacza wyrażenie „demokratyzuje dostęp do dziedzictwa” (akapit 2)?
 A) Sprawia, że sztuka staje się dostępniejsza, powszechniejsza i bliższa szerszym kręgom odbiorców.
 B) Wymusza głosowanie nad wyborem obrazów eksponowanych w muzeach.
 C) Uzależnia wstęp do muzeum od sympatii politycznych.
 D) Ogranicza dostęp do eksponatów wyłącznie do elitarnego grona polityków.
5. Jaka konkluzja płynie z ostatniego akapitu tekstu?
 A) Należy całkowicie zrezygnować z nowoczesnych technologii w kulturze.
 B) Muzea muszą znaleźć równowagę, by AI była narzędziem pomocniczym, a nie zamiennikiem człowieka.
 C) Przyszłość muzeów zależy wyłącznie od algorytmów sztucznej inteligencji.
 D) Problem ten ma charakter marginalny i wkrótce sam się rozwiąże.

Zadanie 2. Wybierz poprawną formę zaawansowaną (A, B lub C) – 5 pkt.

1. _____ nad projektem przez wiele miesięcy, w końcu osiągnęliśmy zamierzony cel.
 A) Pracując
 B) Pracując mianowicie
 C) Pracowaliby
2. Warunkiem koniecznym do zaliczenia egzaminu było _____ wszystkich wymaganych lektur.
 A) przeczytanie
 B) przeczytawszy
 C) przeczytano
3. Nie ulega wątpliwości, _____ ten problem wymaga natychmiastowej interwencji rządu.
 A) żeby
 B) że
 C) jakoby
4. Mimo że sytuacja była kryzysowa, zachował zimną krew, _____ uniknąć paniki w zespole.
 A) aby
 B) by
 C) żeby nie
5. Ta koncepcja wydaje się _____ interesująca, niż początkowo przypuszczano.
 A) o wiele
 B) najbardziej
 C) bardzo

Zadanie 2. Imiesłowowe równoważniki zdań (Transformacja) – 10 pkt.

Przekształć zdanie podrzędne na imiesłowy równoważnik zdań (współczesny na -c lub uprzedni na -wszy / -wszy):

Przykład: Gdy szedłem do domu, spotkałem dawnego przyjaciela. → *Idąc do domu, spotkałem dawnego przyjaciela.*

1. Ponieważ nie napisał na czas pracy dyplomowej, musiał odroczyć obronę.
→ _____, musiał odroczyć obronę.
2. Kiedy minister wygłaszał przemówienie, dziennikarze zadawali pytania.
→ _____, dziennikarze zadawali pytania.
3. Gdy skończył czytać książkę, odłożył ją na półkę.
→ _____, odłożył ją na półkę.
4. Ponieważ zauważył błąd w umowie, postanowił ją natychmiast skonsultować z prawnikiem.
→ _____, postanowił ją natychmiast skonsultować z prawnikiem.
5. Gdy uczniowie rozwiązywali zadanie matematyczne, nauczyciel kontrolował ich pracę.
→ _____, nauczyciel kontrolował ich pracę.

Zadanie 4. Synonimy i rejestr oficjalny (Słownictwo formalne) – 10 pkt.

Zastąp potoczne wyrażenie (wytluszczone) jego oficjalnym, oficjalno-naukowym synonimem z nawiasu:

(Słowa do wyboru: zainicjować, zredukować, zweryfikować, zmodyfikować, zintensyfikować)

1. Musimy polepszyć (zwiększyć intensywność) nasze działania promocyjne w mediach społecznościowych. → _____
2. Komisja ma za zadanie sprawdzić dokumentację finansową firmy. → _____
3. Rząd planuje zmniejszyć emisję dwutlenku węgla o połowę do 2030 roku. → _____
4. Architekci musieli zmienić projekt budynku ze względu na przepisy bezpieczeństwa. → _____
5. Nowa dyrekcja ma w planach rozpocząć cykl otwartych debat społecznych. → _____

Zadanie 5. Wpisz poprawną formę liczebników – 10 pkt.

1. Jacek chodzi do (5) klasy.
2. W teatrze widzowie zajęli (11) rzędów.
3. Rzym powstał w (8) wieku przed naszą erą.
4. Czekał na nią (1/2) godziny.
5. (3) dzieci bawiło się w piaskownicy.
6. Ala ma (4) braci.
7. Dziadkowie zabrali na wycieczkę (7) wnucząt.
8. Do egzaminu przystąpiło (23) studentów.
9. Nasza kotka ma (2) kociąt.
10. Do skarbu prowadziło (5) drzwi.

Zadanie 6. Proszę uzupełnić tekst zgodnie z podanym przykładem (tryb warunkowy) – 10 pkt.

Gdybym więcej uczył się języka polskiego, nie miałbym⁰ (mieć) teraz takich problemów. Po przyjeździe do Polski, _____¹ (rozumieć) wszystkie szyldy i napisy dookoła. Kupienie zwykłego biletu MPK nie _____² (sprawiać) mi tylu kłopotów. _____³(móc) też więcej rozmawiać z moim współlokatorem, który jest Polakiem. Nie _____⁴ (siedzieć) cały czas w pokoju, tylko _____⁵ (chodzić) na imprezy z nowo poznanymi ludźmi, _____⁶ (spotykać się) z nimi na kawie lub herbacie. Czas od czasu _____⁷(my – odwiedzać) się w akademiku i _____⁸ (my - jeść) wspólnie przygotowane potrawy. _____⁹(my - dyskutować) na różne tematy i _____¹⁰ (my - kłaść się) bardzo późno spać.

Zadanie 7. Podkreśl okoliczniki, postaw pytanie i nazwij ich rodzaj – 4 pkt.

Przyjechaliśmy wczoraj.....
 Poszliśmy do lasu
 Spaliśmy wygodnie
 Wyciągnęliśmy płaszcze z powodu deszczu.....

CZĘŚĆ II: LINGWOKULTUROZNAWCZA (11 punktów)

Zadanie 1. Język dyplomacji i formalnych negocjacji – 6 pkt.

- Chcesz w sposób niezwykle dyplomatyczny zgłosić sprzeciw wobec czyjejś opinii na posiedzeniu rady pedagogicznej. Jak to ujmiesz?
 A) Nie zgadzam się z tobą, bo gadasz bzdury.
 B) Pozwolę sobie nie zgodzić się z przedmówcą, argumentując to specyfiką naszej placówki...
 C) Każdy ma prawo do błędu, panie dyrektorze.
- Jak poprawnie i elegancko poprosisz o ponowne rozpatrzenie wniosku urzędowego?
 A) Zwracam się z uprzejmą prośbą o ponowne rozpatrzenie mojego wniosku z dnia...
 B) Dajcie mi w końcu tę zgodę, bo czekam za długo.
 C) Proszę natychmiast to sprawdzić!
- Chcesz oficjalnie podsumować zebranie i wyciągnąć wnioski. Czego użyjesz?
 A) No to koniec, idziemy do domu.
 B) Podsumowując dotychczasowe rozważania, należy skonkludować, że...
 C) W sumie to tyle na ten temat.
- Pisząc list oficjalny do zastępcy dyrektora szkoły, użyjesz formy
 A) Drogi Zastępcu!
 B) Szanowny Dyrektorze!
 C) Szanowny Panie Dyrektorze!
- Oficjalne podanie zaczynamy od słów:
 A) Witam, Drodzy Państwo!
 B) Dzień dobry!
 C) Szanowni Państwo!
- Wybierz poprawny tekst pozdrowień
 A)Przesyłam moc serdecznych pozdrowień z deszczowego Olsztyna.
 B) Serdeczne pozdrowienia z Bożym Narodzeniem.
 C)Dużo serdecznych pozdrowień z urodzinami.

Zadanie 2. Polska w XXI wieku – Realia społeczno-polityczne i kultura (5 pkt.)

Odpowiedz krótko lub zaznacz poprawną opcję:

1. Jak nazywa się prestiżowa polska nagroda literacka przyznawana jesienią za najlepszą książkę roku (prozę)?
 A) Nagroda im. Adama Mickiewicza
 B) Nagroda Literacka „Nike”
 C) Paszport „Polityki”
2. W którym roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej?
 A) 1999
 B) 2004
 C) 2007
3. Jakie pasmo górskie stanowi naturalną południową granicę Polski z Czechami i Słowacją na najdłuższym odcinku?
 A) Tylko Tatry
 B) Karpaty i Sudety
 C) Góry Świętokrzyskie
4. Kto skomponował słynnego „Poloneza A-dur” (Polonez As-dur op. 53), uważany za jeden z najważniejszych polskich polonezów koncertowych?
 A) Stanisław Moniuszko
 B) Fryderyk Chopin
 C) Ignacy Jan Paderewski
5. Największy polski serwis internetowy oferujący portale informacyjne, pocztę i usługi technologiczne założony w latach 90. to m.in. Onet czy... (jak nazywa się drugi popularny portal na „W”)?
 A) WP (Wirtualna Polska)
 B) WebPortal
 C) NetPolska

CZĘŚĆ III. WYPRACOWANIE PISEMNE

Punktacja – 30 pkt

Proszę wybrać jeden temat z podanych niżej (150 słów)

Wybierz jeden z dwóch tematów o charakterze publicystyczno-naukowym i napisz wypowiedź o długości 150 – 180 słów po polsku:

- **Temat 1** (Esej problemowy / dyskurs): *„Czy swoboda wypowiedzi w mediach społecznościowych powinna podlegać surowszym regulacjom prawnym?”*. Rozważ ten problem, przedstawiając argumenty za ochroną wolności słowa oraz argumenty za przeciwdziałaniem dezinformacji i mowie nienawiści. Sformułuj własne, wyważone stanowisko.
- **Temat 2** (Artykuł publicystyczny z elementami recenzji): Napisz artykuł do rubryki kulturalnej portalu internetowego poświęcony zjawisku nostalgii za przeszłością we współczesnej popkulturze (np. powroty do mody lat 80. i 90., retro-gry, analogowe płyty winylowe). Zastanów się, dlaczego współczesny człowiek ucieka w przeszłość i czy jest to tylko chwilowy trend, czy próba ucieczki przed skomplikowaną teraźniejszością.

- **Temat 3.** Opisz obrazek i wypowiedz się na temat: „*Sztuczna inteligencja w życiu współczesnego człowieka*”: pomocnik czy zagrożenie dla przyszłości?».

(Źródło: <https://digitalninomadstvi.cz/jak-vytvorit-obrazek-pomoci-ai/>)